

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XV. évf. 142. szám 2016. február

Huszárakadémia Szovátán

Az ókori Athén közelében az Akademoszról elnevezett olajfaliigetben séta közben oktatta filozófiára és matematikára Platon görög filozófus a tanítványait. Azóta a tudományosság helyét illetve a különböző területeken való felkészülést segítő előadásorozatot akadémiának nevezik.

Manapság a futballakadémiák idejét érzük, hát miért ne lehetne huszárakadémia is. Akkor is, ha valójában huszár ma már nem is létezik. Attól még lehet akadémiája. Mert hiába áldozott le a huszárság mint katonai könnyűlovaság csillaga, az emléke él még a magyarban. Hogyne élne, hiszen a huszár magyar „találmány” – eredetileg hús jobbagytelek által kiállított könnyűlovas katona –, amely a régi magyar katonai erények őrizője. Megjelenésében is pompázatos. A huszár nem csupán dülcegen ül a lován, nem csupán nyalka, de bátran kimondható, hogy szebb öltözetű katonát nem ismer a történelem.

Ma már nincs huszár, és mégis van. Van mert a huszár hagyományoknak még/ismét vannak őrizői, akik tevékenységükkel „élőben” is képet adhatnak a huszárságról. De hogy ezt megtehessek, nem elég magukra öltetni a huszáregyenruhát, nem elég parádézni benne, de valamit meg kell tudni az egykori huszár katonai szerepéről a történelem viharaiiban, valamit megérteni lelkivilágáról, lovagiassága, bajtársiassága, katonai fegyelme és vitézsége mibenlétéről. Rá kell jönni, hogy a huszárság mögött sem kevesebb filozófia van, mint a ma oly népszerű keleti küzdősportok mögött, amelyek katonai harcmodorból lettek sporttá.

Csak legyen, aki nem csupán szereti, de ismeri, és fontosnak találja, hogy átadja mind ezt későbbi nemzedékeknek! Nem könnyű szakavatott emberekkel találkozni rá, mert jókora szakadás van – a kommunista hatalom még egy vétke – a múlt ismeretében és a huszárhagyományok ápolásában.

Hát ezért van szükség huszárakadémiára.

Szovátán a hagyományörző Mátvás huszárak helyi erőforrásokból szervezték a IX. Huszárakadémiát. A kétnapos rendezvény (január 23-24., Teleki Oktatási Központ) a résztvevők tanúsága szerint minden korábbinál sikeresebbnek bizonyult. Nem csupán összegyűjtötte a hagyományörző huszáregyesületek képviselőit – 16 településről, több mint 13 hagyományörző csapatból vettek részt Erdélyből, Partiumból és Magyarországról –, és nagyszerű ellátásban részesítette őket, de olyan előadásokat biztosított számukra magyarországi előadókkal (dr. Csikány, Nagy József, dr. Ságvári György, Kranzieritz Károly hadtörténészek), amelyekből volt mit a tarsolyba rakni.

A történelmi ismeretek mellett a képzésen helyet kaptak a hagyományörzők számára fontos gyakorlatok is – Ézsaiás Vencel h. ő. őrnagy vezetésével –, amelyek ismerete a különböző helyzetekben a huszárt huszárrá teszi.

Az akadémián részt vettek a Vitézi Rend helyi vezetői is.

Molnos Ferenc

Hagyomány

A cseperedő gyermek még szívesen ismerkedik vele, érdekesnek találja, de a kamasz már megtagadja, hallani sem akar róla, mert úgy érzi, nem trendi, nem hozzá szól, csak a régiektől maradt kacat, ami csak helyet foglal, mint a kredencben nagymama fületlen, porosodó porcelán csészéje, s a legjobb minél hamarabb megszabadulni tőle, mert semmi értelme az unalmas múlttal vesződni, amikor vár az izgalmakkal teli jövő.

Évek kellene még, hogy rájöjjön, alapvető érték az, ami az elődök után maradt. Anélkül meg sem tudná határozni magát, mert bármennyire is akart önálló, mindentől független lenni, csupán az elődök révén, a velük való kapcsolatban létezik, s nem kiragadható egy folyamatból, amely során az ősökön át – és már rajta is keresztül – az egymás után jövő későbbi generációk felé megannyi csatornán áramlik az a valami, ami őt önmagává és egyben egy nagyobb egész részévé teszi.

Akkor már tudja, a hagyomány nem a sarokban, fészerek, padlások sötétjében talált kidobni való lim-lom, hanem önönmagában, emberségében, nemzetségében megtartó erő. A hagyomány kötelek a múlthoz és a jövőhöz. Kötelék azokhoz, akik velünk éltek, élnek. Már érzi, a hagyomány visszafogja a mindenkit félrelökő, magának való „ego”-t, tőle kapjuk a „mi” örömteli tapasztalatát.

Molnos Ferenc

A Polgármesteri Hivatal
elérhetőségei:
Cím: 545500 Szováta,
Főút, 155 szám
Tel: 0265 – 570218
Fax: 0265 – 570524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Városházi anyakönyvi adatok

Bejelentett újszülöttek:

- Bakó-Corbeanu Alexandra (szülei: Bakó Zsolt és Bakó-Corbeanu Rodica); Tankó Róbert (szülei: Tankó Imre és Tankó Izabella Csilla); Csortán Kata Sára (szülei: Csortán András és Csortán Katalin).

Isten éltesse Öket!

Házasságot kötöttek:

-

Elhunytak:

- Ozsváth Venczel (1942) – Bánya utca 1 szám; Siklódi Gizella (1922) – Tölgyes utca 10 B szám; Fazakas Sándor (1959) – Sóvárád; Zsombori Antal (1936) – Fő út 202 szám; Molnár Ilona (1935) – Kisbükki utca 6 szám; Simó Gergely (1940) – Rózsák útja 31 C szám.

Nyugodjanak békében!

Önkormányzati határozatok

1. sz. Határozat – Szováta város 2016. évi költségvetésének elfogadásáról;

2. sz. Határozat – Szováta Város leltárában szereplő javakkal való gazdálkodási jelentés elfogadásáról

3. sz. Határozat – a Szováta város tulajdonában lévő nem lakás célú helyiségek bérleti díjának a meg szabása a 2016-os évre;

4. sz. Határozat – a 2016. évi helyi adóakra és illetékekre vonatkozó kedvezmények szabályzatának jóváhagyásáról;

5. sz. Határozat – Szováta Város Helyi Tanácsának a település 2016. évi költségvetéséről szóló H.C.L. nr. 72/26.11.2015-es határozatának módosításáról;

6. sz. Határozat – Szováta Város oktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok ingázási költségeinek megtérítéséről;

7. sz. Határozat – a Fő út 155 szám alatti ingatlan (a Városháza és a mellette lévő megvásárolt területek) topográfiai és telekkönyvezési dokumentációjának elfogadásáról;

8. sz. Határozat – a Szováta Város és a Római Katolikus Parókia közti 8398/08.09.2009.-es számú bérleti szerződés módosításáról;

9. sz. Határozat – együttműködés jóváhagyásáról a Maros megyei Rendőr-felügyelőséggel a „Rendőrség –Helyhatóság közszolgálat az együttműködésben” program keretében;

10. sz. Határozat – a roma kisebbség felzárkóztatásáról szóló 2015-2020-es program elfogadásáról;

11. sz. Határozat – az évi helyi akció- illetve munkaterv elfogadásáról;

Megannyi munkát hozott

Csak januárban érkezett, s már Szovátán is, akárcsak sok más helyen el is temették a telet. Úgy tűnik, Ilyés szalmájának füstjével tovaszállt. Ha odalett, jól tette, sokan nem sírnak utána. A tavaszt várják, és nagytakarítást végeznek, mert a tél után – akkor is, ha nyúlfarknyira sikerült – mindig marad nagytakarításra váró szemét.

Bizony fűzőldülésig nem csupán a természet csupaszága látszik, de a gondatlanságból mindenfelé szétszórta szemét is. Majd a serkenő fű, a kihajtó lomb sok mindent eltakar. De addig is farsangmúltával rendbe kell tenni a környezetet. A város utcáit, járdáit, sétányait.

A téli díszvilágítás ideje lejárt, le kell szedni a város karácsonyfájáról, épületekről, villanyoszlopkokról. A kivilágható hóember most nyári álomba vonul. Most már elhiszük, hogy az utolsó karácsonyfát is elszállították a lakótelepek kukatárolói mellől. Majd lesz még ott gyümölcsfáról, díszfáról, cserjéről metszett gally, de azzal tényleg

érdemes megvárni a tavaszi hónapokat.

Eddig is megannyi munkát hozott a jó idő városszerte. A télen kiszórt homokot, az autók kerekei által aszfalra hordott sarat össze kell gyűjteni. Az útkarbantartók kupacokba gyűjtik és elhordják. Sánccokat pucolnak ki Patakmajorban, a sípálya felé, Felső-Szakadátban, a Gyár utcában, mert a tavasz nagy vizeket hozhat.

A temetők takarítása is megszokott feladat. Meglepő, hogy mi mindent hord össze a sírok közé, mellé, fölé is a tél. De nem csak oda. A tavak körüli sétányok mellett is akad bőven öszszeszedni való. Van mire bevetni a szociális munkásokat, mert amikor nem nő a fű, mintha nyolontasakok, pillepalackok nőnének helyette mindenfelé.

A kilátótorony melletti új erdei út kibetonozott sáncain is átkelőhelyet kellett készíteni, hogy a Rigó-tó felé illetve a Belvedere szálló felé is könnyű legyen az átjárás.

A szakadati iskola előtti új járdához fémkarzatra volt szükség. Ma már van mibe kapaszkodnia a nebulóknak.

Hotărârile Consiliului Local

Hotărârea nr. 1 – cu privire la aprobarea Bugetului local al Orașului Sovata pe anul 2016;

Hotărârea nr. 2 – cu privire la aprobarea Raportului anual privind situația gestionării bunurilor supuse inventarierii pe anul 2015;

Hotărârea nr. 3 – cu privire la stabilirea tarifelor de bază pentru spațiile cu altă destinație decât locuințe ce aparțin domeniului public și privat al Orașului Sovata pe anul 2016;

Hotărârea nr. 4 – cu privire la aprobarea Regulamentului de acordare a facilităților fiscale la plata impozitelor și taxelor locale pentru persoanele fizice și juridice;

Hotărârea nr. 5 – cu privire la modificarea H.C.L. nr.72/26.11.2015, privind stabilirea impozitelor și taxelor locale, pe anul 2016;

Hotărârea nr. 6 – privind aprobarea decontării chelielilor de deplasare a cadrelor didactice din cadrul Grupului Școlar „Domokos Kázmér” și Școala „S. Illyés Lajos” Sovata;

Hotărârea nr. 7 – cu privire la aprobarea documentației topocadastrale a imobilului situat în Sovata, Str. Principală nr.155;

Hotărârea nr. 8 – cu privire la modificarea Contractului de închiriere nr.8398/08.09.2009, încheiat între Orașul Sovata și Parohia Romano-Catolică;

Hotărârea nr. 9 – cu privire la aprobarea Convenției de cooperare cu Inspectoratul de Poliție al Județului Mureș, în cadrul Programului „Poliție – Autorități locale servicii publice în parteneriat”;

Hotărârea nr. 10 – cu privire la aprobarea Planului de acțiune privind incluziunea minorității rome pentru perioada 2015-2020;

Hotărârea nr. 11 – cu privire la aprobarea Planului anual de acțiuni sau de lucrări de interes local;

Drumul Sării – Caracteristicile principale ale construcțiilor

Traseul eco-didactic al Sării

Acest traseu s-a creat pentru prezentarea valorilor specifice lacurilor și munților de sare, a habitatelor în mediul umed. Valea sării este un loc aparte în cadrul zonei protejate. Densitatea valorilor și diversitatea lor a impus crearea unei poteci tematice în această zonă. Ea pornește de pe malul lacului Ursu, după ce urcă o pantă accentuată ajunge la lacul Șerpilor, un loc mlăștinos cu apă dulce, cu floră și faună specifică. De aici se ajunge la lacul Mierlei cu apă sărată și cadru natural neatins. Traseul continuă către muntele de sare cu albine și plante care trăiesc numai în acest loc. În partea sudică a traseului, se deschide valea, cu întinse suprafețe sărate, brazdate de cursuri de apă și bălți sărate cu nămol. De aici traseul se întoarce către nord-est și parcurge malul estic al văii Sării, ajungând la lacul Aluniș și pe malul lacului Ursu. Traseul este foarte variat, dar fără dificultăți majore de parcurgere. Construcția Turn Belvedere este accesibilă printr-o potecă turistică, de la Lacul Mierlei. Turnul este un punct de reper vizibil din centrul orașului și din zona de ieșire spre Reghin. De la nivelele superioare vizitatorii au o priveliște largă către partea de Nord și Vest a orașului și către centrul stațiunii.

Aleea turistică vestică

Această alee are rolul de a lega lacul Ursu cu zona turistică nou creată în partea de nord a orașului, la vest de zona protejată. Aleea pornește de pe malul Lacului Ursu, urcă dealuri împădurite până la limita ariei protejate, unde se intersectează cu linia drumului forestier care duce la lacul Tineretului. Pe parcurs urcă pante accentuate, trece pe lângă un loc de belvedere în consola către lacurile Verde și Roșu, străbate doline create în muntele de sare și la capăt pe creastă ajunge la un loc cu priveliște către valea din vest, respectiv partea de nord a orașului. Capătul traseului fiind marcat de o construcție Punct belvedere.

Aleea turistică Tivoli

Aleea turistică Tivoli (zona I.) are o lungime aproximativă de 330 m. Pornind de pe malul lacului Ursu, urcă o primă porțiune abruptă amenajată cu scări, după care la locul de odihnă se bifurcă într-o formă Y, și ajunge prin două trasee diferite la drumul carosabil asfaltat. Brațul estic trece printr-un pod cu o arhitectură specială peste barajul existent și prin trepte ajunge la drumul carosabil, unde pe o porțiune se întoarce de-a lungul drumului către sud. Brațul nordic trece prin podul mic peste o râpă, urcă continuu prin scări și ajunge pe un versant estic, pe care trece aproape orizontal. Aleea ajunge la drumul carosabil și se continuă dealungul acestuia, pe latura opusă a străzii. Aleea turistică Tivoli (zona II) cu o lungime de cca. 255 m pornește din fața pensiunii Tivoli, și se îndreaptă către nord pe partea estică a drumului carosabil spre lacul Tineretului, fiind amenajat sub forma de trotuar tip podeț.

Traseul eco-didactic Ursu

Acest traseu pornește de pe malul lacului Ursu, înconjoară lacul Paraschiva, trece prin poiană și dolinele din pădurea de foioase, iar pe malul vestic al văii pârâului Tivoli revine la lacul Ursu. Linia traseului eco-didactic, poteca în sine nu este construită. Din cauza reliefului accidentat în locurile cu dificultăți de parcurgere, există elemente care să ajute străbateră și observarea locului (scări cu balustrada, puncte odihnă, punct belvedere cu acoperiș, școala din pădure).

Amenajari în jurul lacului Ursu

De-a lungul aleii principale din jurul Lacului Ursu s-au amenajat 8 puncte nodale cu diferite funcțiuni: locuri de odihnă, punct de informare, grup sanitar public.

Lacul Ursu este cel mai valoros element din cadrul zonei naturale protejate, și punctul de atracție turistică numărul unu din Sovata. Aleea amenajată din

jurul lui are lungimea de 1.085 m. Pentru a crea facilități pentru turiștii care o parcurg, s-au propus o serie de amenajări și construcții care să confere confort și noi locuri de atracție. Un capăt al acestei alei se găsește la sud-est de lac, în vecinătatea parcului din centrul stațiunii. Celălalt se află la punctul belvedere estic spre lac și la accesul la ștrand. Punctele 1, 2, 4, 6, 7 și 8 sunt amenajări simple cu podină pentru circulație și bănci de șezut. Punctul 1 este locul de acces principal pe malul lacului. Din punctul 4 se deschide priveliștea către lac și stațiune și pornesc traseul eco-didactic al Sării respectiv aleea Vestică. În punctul 7 se află capătul sudic al aleii Tivoli.

Punctul 3 este un loc aparte, o zona întinsă între lacurile Ursu și Aluniș. Amenajările din acest loc sunt pe măsură: clădirea pentru punct de informații, depozite pentru administrarea zonei protejate, locuri de odihnă și altele. Punctul 5 este locul de acces către lacurile Verde și Roșu, cât și spre lacul Paraschiva, aici fiind amenajat un loc de odihnă acoperit.

Aleea lacurilor Roșu și Verde – Aleea pornește de pe malul Lacului Ursu, urmărește linia malului amenajat al celor două lacuri și se sfârșește la locul de odihnă amenajat la poalele Muntelui de Sare. Împrejurul lacurilor nu este circulabilă, iar pentru împiedicarea accesului direct al turiștilor la muntele de sare, se montează o balustradă din stâlpi de stejar și mână curentă din brad. Nămolul terapeutic al lacurilor Roșu și Verde fiind exploatat în perioada 1981-1986, la finalul acestei perioade lacurile au intrat în stare de “conservare pentru regenerare” (învigoare până la indicații contrare din partea Agenției Naționale pentru Resurse Minerale). Întrucât interdicția de îmbăiere/extragerea nămolului nu se respecta de către publicul vizitator, s-a impus amplasarea unui gard protector în jurul lacurilor.

Egy költségvetésről meg arról, ami körülötte van

Február elején elfogadta Szováta Város Helyi Tanácsa a város ez évi költségvetését. Hogy miből is áll a költségvetés, milyen forrásokat használ fel, és azt miként teszi, milyen célokat tud belőlük megvalósítani, azaz, hogy az éppen mikre elég, számtalan kérdést felvet. Ugyanakkor a költségvetés arról is jelzést ad, hogy összeállítóinak milyen a felfogása településük fejlesztéséről, milyen városépítő stratégiát követnek, mert nem csupán a források meghatározóak, hanem az emberi viszonyulások is.

Ezekről kérdeztem Péter Ferenc polgármestert.

Molnos Ferenc

— Amikor azt a szót halom, hogy költségvetés, és arra gondolok, hogy egy év folyamán hányszor módosítanak egy költségvetést, akkor jön az a humoros gondolat, hogy a költségvetés egy lista, amelyre összeírjuk, hogy miket szeretnénk abban az évben megvalósítani, hogy aztán úgy, ahogy van, eldobjuk, mert folyton változik. De arra is gondolok, hogy a költségvetés olyan vetés is lehet, mint a gabona elvetése: a magot elvetik, és majd termés lesz belőle. Csak az emberen múlik, hogyan fogja fel. Lássuk, miként viszonyul ehhez Szováta polgármestere?

— Érdekes gondolat. hogy valóban mit is jelent a költségvetés. Szerintem a legfontosabb az, hogy minden önkormányzat elsősorban azokat a feladatokat teljesítse, amelyeket a legfontosabbnak tart. Ez az intézményrendszerének a működése. És gondolkodunk azon, hogy milyen beruházások történnek, amelyek nagyon fontosak számunkra, mert ahogyan mondtad, ha jól vetjük el, talán lesz jövedéke is ennek a folyamatnak. Viszont én mindig azt mondom, hogy a legeslegfontosabb az, hogy azok az intézményrendszerek, amelyek nélkül nem tudunk

létezni, azok működőképesek legyenek. Én amikor költségvetésre gondolok, mindig úgy gondolkodom, hogy egy városnak, egy országnak a költségvetése ugyanaz, mint egy családnak a költségvetése, csak teljesen más számokkal, sokkal több zéróval és sokkal több megkötéssel. Viszont ugyanazokkal a gondokkal küszködik mindenki. A legfontosabb az, hogy megéljünk egyik napról a másikra. A legfontosabb az, hogy legyen jövedelmünk, az oktatási, az egészségügyi szempontból legyünk lefedve, és utána gondolkodunk azon, hogy milyen beruházásokat folytatunk. Minden költségvetés-összeállításnál ez egy nagyon fontos szempont. A legeslegelső alkalommal azon gondolkodunk el, hogy ennek az intézményrendszernek mekkorák a költségei, és mindig a maradékot próbáljuk felosztani olyan beruházásokra, amelyeknek lehet egy jövedéke is hosszú távon. Tehát úgy „elvetni” azt az összeget, hogy minél több jövedelem legyen majd utána.

— Én úgy fogom fel a költségvetést, mint egy kinyitott könyvet, amelyben bal felől ott van a jövedelmi oldal és jobb felől a kiadási oldal. De amikor az ember a költségvetést tervezi, akkor óhatatlanul először a jobb oldalra néz rá, hogy mit kellene az elkövetkező évben

megvalósítani, és csak utána nézi meg, hogy mekkora a bevételi oldal, és abból mire futja. De az első gondolat az, hogy mit szeretnék, és nem az, hogy van ennyi, és azt mire költsem. Manapság miből áll össze a jövedelmi oldal, egy településnek a bevételei miből állnak?

— Egy jó gazda mindig azt nézi meg, hogy miből gazdálkodik, s utána szállnak el a gondolatok, hogy miket szeretne megvalósítani. Ezért én úgy szeretem, hogy először mindig a jövedelmi oldalról beszéljünk, ami nagyon fontos. Ezzel elmondhatom, hogy a 2016-os év sokkal jobban kezdődik mint a 2015-ös. Elmondhatom, hogy rég nem volt ennyire pozitív költségvetésünk, mint az ez évi. Én annak nagyon örvendek, hogy végre így van. Tehát a tavalyihoz képest, amikor egy nagy nulla lej volt az állami költségvetés visszaosztásából egy olyan képlet alapján, amit kitaláltak bizonyos emberek érdekből, és év közepén aztán sikerült valamennyire pótolni, de akkor sem száz százalékosan. Most sikerült kiharcolnunk, hogy azon a képleten módosítsanak, és így egy teljesen más költségvetéssel kezdünk olyan szempontból, hogy az állami költségvetésből való visszaosztás teljesen más alapokra helyezkedik. De attól függetlenül először a helyi jövedelmekre kell gondolni. Itt annyit elmondhatok, hogy azok a helyi illetékek és adók, amelyet az önkormányzat be kell gyűjtsön a Szovátán lakóktól és a Szovátán működő cégektől, az hozzávetőleg egyharmada annak a teljes költségvetésnek, amellyel gazdálkodunk. Tehát annak a huszonkét milliós költségve-

tésnek egy hét millió lejes jövedelmi része van, ami a helyi adókból tevődik össze. Hogyha ehhez saját jövedelemként hozzáteszük azt a 40,5 %-ot, amit a fizetési adókból osztanak vissza, azzal körülbelül a fele lesz annak a költségvetésnek, amellyel gazdálkodik a település, mert több mint négy millió lej a Szóvátán dolgozók fizetési adójából visszaosztott összeg. Ezen felül, természetesen, egy számot tevő összeg az ÁFA-ból visszaosztott összeg, amelyet elsősorban a pedagógusok, a tanügyben dolgozók fizetésére szánunk. Ez szintén egy hét millió lej körüli összeg. Ugyanakkor a különböző segélyek, szubvenciók, a fűtéspótlék vagy a rokkantgondozóknak a fizetése is az ÁFA-ból visszaosztott összegből származik. Ugyanakkor minden évben az állami költségvetésből „kiegészítik” a helyi költségvetéseket, de az a többiekhez képest jelentéktelen, mintegy 300 000 lejes összeg. Tehát nem számot tevő a mi esetünkben, mivel úgy tartják, hogy Szóváta egy eléggé gazdag település, s nem kell komolyan segíteni. Én ezt megcáfolnám. Mindig a visszaosztásról beszélünk. Nekem nagyon nem tetszik ez a visszaosztás, mert ki és milyen alapon oszt vissza olyan jövedelmeket, amelyeket gyakorlatilag mi termelünk meg, csak bekerül a központi fenekestlen zsákba? Amivel én nem nagyon vagyok megelégedve olyan szempontból, hogy Szóváta valóban egy olyan település, hogy azt mondhatjuk, komoly gazdasági tényező a megyében, és azt, amit mi megtermelünk, annak csak parányi részét kapjuk vissza. ezzel nem tudok egyetérteni. Ez már több évtizedes harcunk, hogy legyen olyan pénzügyi autonómia, hogy

tudjuk, mennyit termelünk, és annak a pontos arányát, amit visszakaphatunk. Európa nyugati része amit alkalmaz, hogy ha valaki megtermelt valamit, akkor tudja pontosan, hogy annak hányadát kapja vissza. Ez, sajnos, nálunk még nem működik. Most már elég magas körökben tárgyalnak erről, én reménykedem, hogy szép lassan eljutunk eddig a pontig is.

— *Egy polgár nem feltétlenül örül, amikor azt hallja, hogy az önkormányzatnak emelkednek a bevételei, mert arra gondol, hogy az ő kárára, az ő adójából emelkednek. Viszont, ha kiderül, hogy nem az ő adójának jelentős emelésével, hanem más forrásokból emelkedik egy település bevétele, akkor, gondolom, nem lehet kifogása ellene.*

— Természetesen akkor, amikor egy adó növekedik, senki sem örvend neki. Sem a város polgára, sem a városban működő cégek, akik szintén adót fizetnek. Senki sem örvend, ha pluszba kell befizetni. Viszont azt mondom, hogy azok az összegek, amelyeket a város területén kell befizetni, az legalább itt marad a városban, és biztosan tudjuk, hogy az itt lesz elköltve. Tehát attól működnek jobban az intézmények, attól lesz szebb a város. Ha sajnálni lehet, én mindig azokat az adókat sajnálom, amelyek a mi ellenőrzésünk nélkül bekerülnek az országos kasszába, tehát anélkül, hogy

mi tudnánk, hogy mekkorák azok az összegek, és anélkül, hogy tudnánk, hogy abból mennyi jön vissza. Én mindig ezeket az összegeket sajnálom. Nem tudjuk, hogy az ÁFA (akkor is, ha most csökkent 20 %-ra), ami egy óriási tétel, s amit gyakorlatilag a város befizet az államkasszába, mekkora összeget jelent városszinten. Azt sem tudjuk,

ezekből mit végeznek el, hová adják ezeket az összegeket.

— *A konkrétan a lakosság által befizetett adókban is van némi módosulás a korábbi évekhez viszonyítva. Mik ezek?*

— Igen, ahogy az év elején elmondtuk, hogy mivel az elmúlt évben (tán ez az első ilyen év) nem volt infláció, és így nem kell az adókra inflációs rátát rászámolni, az

hogy a jövedelmi adó mennyi a város területéről mennyi megy be a cégektől az államkasszába. Azt sem tudjuk, hogy a város területén eladott üzemanyag, villanyáram, gáz árába beépített adóból, a cigaretta, alkohol luxusadójából mennyi kerül az államkasszába. Azt sem, hogy ezzel mi hol állunk, és ebből milyen százalékarányban kapunk vissza. Én soha nem azokat az adókat sajnálom, amelyek itt maradnak a város területén, mert azokról tudom, hogy jó helyen vannak. Én azokat sajnálom, amelyek bekerülnek az államkasszába, amelyekből nem tudjuk, mi jön vissza, és mi kerül olyan helyekre, amelyeket mi nem látunk át, tehát nem tudjuk ellenőrizni, hogy

önkormányzat nem emelt az adókon. Viszont változott a pénzügyi törvény, és ez hozott bizonyos változásokat az adók kiszámításának koncepciójában és metodikájában, ami plusz adóterhet jelent. Azok a magánszemélyek, akik lakásukat gazdasági célokra használják, és itt kivételek, azok, akik a lakást a cég székhelyének használják, de azok, akik üzletet nyitottak, műhelyt nyitottak, bármilyen gazdasági egységet nyitottak a saját lakásukban, azoknál van egy növekedés. Egy másik változás mindenkit érint, a ház alatti területre is adót kell fizetni. Eddig ez a terület kivétel volt az adófizetésnél, most a ház alatti területre is kötelező módon adót kell fizetni. Sőt, amenny-

nyiben valakinek több magántelke van belterületen, akkor az egyik belterületre, még akkor is, ha nincs ház rajta, kötelező 400 m² területre úgy fizetni, mintha udvar lenne, nem mint ha szántó, kaszáló vagy gyümölcsös. Ezek azok a változások, amelyekről már kérdéseket fogalmaztak meg a lakosok, hogy növekedtek az adók, és nem értik, hogy miért. Most már a tömbházak alatti területekre is adót kell fizetni. természetesen az arra a felületre kiszámított adót felosztják annyifelé, ahány szint van az épületben. Ezek az adószámítások itt nem valakitől függenek, a telekre illetve a lakásokra vonatkozó adatok alapján egy erre készült számítógépprogram számolja ki. Persze, jó utánaszámolni, hogy nincs-e valahol hiba a számításban, s ha igen, lehet az adóiroda tisztviselőihez fordulni, hogy ellenőrizzék le.

— *Mintegy százéves népszínműben hallottam a következőket: a törvényszéken megkérdezik a székelyt, hogy mivel foglalkozik, és ő mondja, hogy ezzel, azzal, amazzal, de a bírónak azon kérdésére, hogy mégis mivel foglalkozik a legtöbbet, azt válaszolja, „én azzal, bírónak, hogy szídom azt, aki az adót kitalálta”. Tehát az adófizetés nem egy vidám történet. De térjünk át egy vidámabb történetre, mert az mindig vidámabb, hogy azokból a bevételekből, amelyek begyűlnek egy önkormányzathoz, miket valósítanak meg! Milyen beruházások készülnek?*

— Még mielőtt a beruházásokról beszélnék, szeretném kiemelni, hogy a Szovátán létező iskolákat, óvodákat, a kórházat fenntartani, ezeknek a működési költségeit állni nagyon fontos feladat. Fontos, hogy a gyermekek megfelelő körülmények között tanulhas-

sanak, ugyanakkor a kórház működésének biztosítása sem mellékes. Ne felejtjük el, hogy milyen erőfeszítésekkel sikerült újraindítani 2000-ben, és azóta azt hiszem, sok ezer beteg vette igénybe a szolgáltatást. Ugyanakkor a tűzoltóságot, és a rohammentő szolgálatot

száz százalékban az önkormányzat finanszírozza. Tehát mindazt, ami a város területén van, azt kötelező módon mi kell fenntartsuk, mi kell finanszírozzuk. A város területén az összes utak, zöldövezetek gondozása szintén a feladatunk. Ezek óriási tételek. Szováta 16 ezer hektáron gazdálkodik, az egyik legnagyobb (a második) település közigazgatásilag a megyében, és mint hegyvidéki település, nagyon szétszórta. Ha azt vesszük, hogy Marosvásárhely ötezer hektáron fekszik 150 000 lakossal, mi pedig 16 ezer hektáron tízezer lakossal, tehát nagyon szétszórta óriási infrastruktúrával, óriási úthálózattal, az egy elég nagy erőfeszítés mindenikünk számára, hogy ezt járhatóvá tegyünk. Amikor mindezt biztosított a pénzügyi keret, akkor megnézzük,

hogy mekkora összegekből tudunk beruházásokat eszközölni. Elsősorban az uniós forrásokra számítunk ezen a téren. Szerencsére sikerült befejezni az elmúlt évben azokat az uniós pályázatokat, amelyek az előző pályázati ciklusból maradtak. Egynek még

élni azokkal a lehetőségekkel, mert a nagy infrastrukturális beruházásokat csak pályázati összegekből tudjuk fedezni. Itt egy másik forrás, amiről nem beszéltünk, de nagyon remélem, hogy az idén próbálkozhatunk a Vidékfejlesztési Programban, amit a kormány

indít el két pályázatot benyújtani, mivelhogy fontosnak tartjuk, hogy minél jobb infrastruktúrával rendelkezünk. A tavaly elindított pályázati rendszerbe valamelyikkel csak beleférünk útaszfalozással és egy szakadati híd felújításával. Próbáljuk

nincs meg az átvétele (erdei utak felújítása), a ráhullott hó miatt, de amint a hó elmegy a havasokról, megtörténik annak az átvétele. Vannak még összegek, amelyeket vissza kell kapnunk. Elég nagy tétel, amit kifizettünk, és ebben az évben, az elszámolások megtörténte után kell visszakapnunk az uniós költségvetésből, amelyet vagy a Központi Fejlesztési Régió vagy a szakminisztérium kezel. Így az idén egy nagyobb költségvetéssel számolunk. Amint ezek az összegek visszakörülnek a város kasszájába, ismét beruházhatjuk. Egy jelentős összeget különítettünk el, amelyeket az új pályázati ciklusban kiírásra kerülő pályázatokra fordítunk. Nagyon fontos számunkra, hogy az elkövetkező időszakban milyen pályázatok jelennek meg. Fontos

ebben a pályázati rendszerben elhelyezni. Azért is próbálunk élni ezzel a lehetőséggel, mert láttuk, hogy az új uniós pályázati rendszerben nem mondható, hogy rengeteg pénz lenne számunkra. Főleg a kisvárosok negatívan vannak érintve, a megyeközpontok viszont nagyon pozitívan. Tehát nem lesz annyi pénz, amennyire számítottunk. Feltétlenül fontos lesz, és ezt már jeleztük a kormányzat felé, hogy valamilyen kormányprogramot találjanak ki, amellyel kiegészítsék az uniós pályázatokat. Hátrányos helyzetben vagyunk a más rendű településekkel szemben, mivel a vidékfejlesztési uniós pályázati rendszerben sok pénz van a községeknek, de abba a kisvárosok nem kerülhetnek be. Ugyanakkor a Regionális Operatív Programban, ahol

mi pályázhatunk, óriási előnyt élveznek a megyeközpontok. Ezeknek közel egymilliárd euró van szánva, tehát több millió euró fog jutni nekik integrált pályázatra. Nekünk nagyon nagy versenyt jelentenek. Csak néhány tengely van, amelyen olyan kiírások vannak, amelyekre mi pályázhatunk. Természetesen ezeket megpróbáljuk kihasználni. Jelenleg nem kecsegtető a kisvárosok helyzete az uniós forrásoknál. Attól függetlenül mi egy jelentős összeggel számolunk, hogy pályázatokat, terveket tudjunk készíteni, és hogyha ezek elkészülnek, remélem eredményesek lesznek, és meg tudjuk őket valósítani.

Ha visszatérek a beruházásokra, a területben megtárgyaltunk, hogy melyek a prioritások. Az egyik pillanatnyilag az utaknak a járhatóvá tétele, utak, járdák építése. most erre fogunk összpontosítani. Már sokat beszélünk a Május 1 utca aszfaltozásáról. Valamikor március végén, április elején elkezdődik. Ott megtörtént a versenyztetés is, meg van a kivitelező cég. Május 30-ig be is kell fejeznie. Én nagyon remélem, hogy ez sikerül is, nem lesz akadálya. Van egy tervünk a Csendes utca, a Templom

utca és a Hársfa utca aszfaltozására. Ezt próbáljuk többek közt a kormányprogramba bevinni. De attól függetlenül itt is van egy jelentős önrész, amit próbálunk biztosítani. Kiemelném még azt a fontos

szempontot, hogy a Csendes utcában és a Hársfa utcában is elő van irányozva egy gázvezetékcsere, amely most van versenyztetés alatt. Ez nem tőlünk függ, ezt a gázszolgáltató végzi. Hamarosan kiválasztják azt a céget, amely a munkálatot végzi, s akkor, természetesen, úgy ütemezik ezeket a munkálatokat, hogy ne akadályozzuk egymást.

— *Hogy késedelmiükkel ne akadályozzák őket az önkormányzat aszfaltozási munkálatait.*

— Így van. Hát nagyon remélem, hogy nem. A jóváhagyások már ki vannak adva, az építkezési engedélyek ki vannak bocsátva, folyamatban van a munkálatnak a versenyztetése a gázszolgáltató vállalatnál, s gyakorlatilag azon múlik, hogy mennyire gyorsan jár le ez a folyamat.

— *Itt szóba került a Templom utca. Ennek a Hársfa utcával csatlakozó szakaszáról van szó?*

az egyik oldalon, a másikon pedig egy járdára, mivel rengeteg gyerek jár azon az útszakaszon az iskolák miatt is, de a templom miatt is. tehát azt az utcát valahogy úgy kellene modernizálni az elkövetkező időszakban, hogy biztonságosan tudjanak menni mind autóval, mind gyalogosan. Nem lehet arra számítani, hogy az most hónapokon belül megvalósul, de a következőkben meg kell valósítani. Ott is van egy szakasz, ahol még vízvezeték kell cserélni, hogy aztán meg lehessen a többi felét is valósítani. Ezt úgy kell beütemeznünk, hogy egyik munkálat ne akadályozza a másikat. Tehát előbb elvégezni a cserét, utána meg aszfaltozni majd építeni a járdát. Ez egy hosszabb folyamat. A tervek el vannak készítve, és az idén szeretnők elkezdni, és az anyagi források alapján minél hamarább befejezni. De azt nem merem ígérni, hogy még

kapcsolat miatt, ami nagyon sok autót visz arra az útra, de anélkül is nagyon megnőtt a forgalom. Nagyon fontosnak tartjuk a járdaépítés tovább folytatását. Ott is vízvezetékcsere és csatornaépítés fog megelőzni a járdaépítést, majd erre kerül a járda. Az itteni beruházások is össze vannak kötve. Mindenképpen szeretnénk Szakadátban egy újabb részt csatornával, vízzel, járdával ellátni.

Az Eminescu negyedben is szeretnénk befejezni a járdaépítést, amit elkezdtünk a tavaly, s ugyanakkor a Virág negyedben is járdát építeni és parkolókat bővíteni. Próbálunk a város területén mindenhol olyan járdákat kiépíteni, amelyek biztonságot jelentenek a gyalogosoknak.

— *Az oktatás területén létezik-e újabb beruházás?*

— Ebben az évben nem irányoztunk elő beruházásokat.

A tanügyi intézményeknek biztosítottuk azokat az összegeket, amelyek szükségesek a működéshez és a javításokhoz. Nagyon várom azt a pályázatot, amely az ősszel kell megjelenjen, s amely az önkormányzati épületeknél szigetelést, ajtó-, ablakcserét, hő-központok cseréjét teszi lehetővé. A tengelyt már ismerjük, de még nem jelent meg a kiírás. Ezt a pályázatot szeretnénk felhasználni az oktatási intézmények épületeinél. De az önkormányzati épületnél is lehetne

használni ezt a pályázati rendszert. Várom a megjelenését, hadd lássuk meg, hogy beleférünk-e. Ha netán nem, akkor más stratégiát kell kialakítani, de ha beleférünk, jó lenne kihasználni az uniós forrásokat.

— Arról is. De kellene rendszerezni az egész utcát. Mivel nagyon keskeny, szélesíteni kellene. A tervek szerint egy olyan sánccrésszel, amelyre az autó is ráhúzhat. Tehát egy járható fődött sánccra gondolunk

ebben az évben a végére jutunk. — *Járdaépítés még hol lesz?*

— Sikerült Szakadátban az iskoláig járdát építeni. Az az útszakasz egyre forgalmasabb lett. Nem csupán a Szováta és Vármező közti turisztikai

— Az egészségügy terén lesz-e valami változás?

— Sajnos a biztosítóház egyre kevesebb pénzt fog adni a városi kórház fenntartására. Néhány évvel ezelőtt egy mini-

egy emeleti szint felépítése a jelenlegi tűzoltósági épület fölé. Ez a szint lenne az, ami biztosítaná egy katonai tűzoltó-alakulatnak a Szovátán való tartózkodását. Ebben az

tot, hanem Deményházától Erdőszentgyörgyig, amely térségben már nagyon sok bevetése volt korábban is a tűzoltóinknak, de a rohammentő szolgálatunknak is.

Sokan felvetették, ha jönnek a katonák, mi lesz a polgáriakkal? Hát ők is maradnak. Amikor a rohammentő szolgálatot 2001-ben elindítottuk Szovátán, akkor is sokan megijedtek, hogy mi lesz a léte-

a károk, értéket menteni már majdnem lehetetlen. a tűzoltók azt mondják, hogy amit az első három percben egy tűzoltópalackkal ki lehet oltani, húsz perc múlva már nem lehet tűzoltókocsival sem kioltani. Hatvanöt kilométerre vagyunk Marosvásárhelytől, bármilyen jó alakulat legyen ott, neki egy óra, amíg kiér Szovátára. Hát ezért tartottuk fontosnak ezt a szolgáltatást is bővíteni.

— Milyen más jelentős beruházások készülnek?

— Az önkormányzat épületeinek a feljavítása is cél. Pályázati lehetőségekre várunk, de ha az nem lesz, önerőből is megoldjuk. Most már tényleg siralmas a külseje az önkormányzati épületnek.

A játszótérek felújítása is szükséges. a tönkrement játékokat ki kell cserélni, új elemeket kell felállítani.

Illyésmezőben egy ravatalozó felépítésébe fogunk. Ezt kérték a település lakói. Ma már Szovátán mindenki a ravatalozót használja, és nem a magánházaktól temet, hát Illyésmezőben is ez az igény megfogalmazódott. De, természetesen, ott egy kisebb méretű épületre van szükség, mint Szovátán, a lakosság számára arányítva.

A Kusztoz Endre emlékházhoz is előirányoztunk egy összeget, hogy a munkálatokkal még egyet lépünk előre. Most következik a víz- villanszerelés és a belső vakolás.

A város kataszteri térképének az elkészítéséhez is van egy összeg a költségvetésbe foglalva. Ott is kell lépésről

mális összeget kellett erre biztosítanunk, de ez egyre növekszik. Ebben az évben is 200 000 lejjel kell segítségük a kórházat.

— Egyre inkább a városé a fenntartás gondja.

— Egyre inkább. Úgy, ahogy az iskoláknál most már egyáltalán nem segítenek a fenntartási költségekben, a kórháznál is az a helyzet lesz. Egyre kevesebbre elég az az összeg, amit a biztosítóház a kórháznak ad. Viszont egy jelentős összeget biztosítunk a berendezésekre és a szükséges gépekre a gyerekrészelg számára, amelynek az elindítása már évek óta húzódik (amióta felépült az új részleg). Ha sikerül a minisztériumtól megkapni az engedélyeket, akkor tudjuk elindítani ezt a részleget. Ehhez orvosok is kellenek. Egyre nehezebb orvosokat csalogatni Szovátára, akik itt is maradnak, és vállalják, hogy egy új részleget beindítsanak.

Ezen kívül van még egy nagyon fontos dolog, amiről beszélnünk kell, a tűzoltóság. Már beszéltünk róla, hogy van egy beruházás, amelyet még a tavalyi évben elkezdtünk,

évben nem csupán befejezzük ezt a beruházást, de lesz egy modernizálása a központi fűtési rendszernek és a kazánháznak. Kell biztosítani a meleg parkolási lehetőséget is nem csupán a saját, de a katonai tűzoltóautónak is, hogy tele víztartállyal álljon készen bármilyen időszakban (télen is) a bevetésekre. Már a nyár folyamán két tűzoltó egység, (az új katonai és a már létező önkéntes) lesz szolgálatban Szovátán. De nem csupán Szovátán látja el ezt a felada-

zót mentőszolgálat. Mind a kettő megkapja a feladatát, és van egy plusz biztonság. Tegyük fel, hogy van egy tüzeset a Nyárád mentén, majd a tűzoltók kivonulása után érkezik egy bejelentés egy szovátai tűzről! Akkor itt van a másik egység, amely időben kimehet a másik tüzhöz. Egy ekkora körzetben feltétlen szükség van egy második alakulatra is, mert az emberek és javak biztonságára nagyon fontos. Jól tudjuk, hogy tűz esetén az első tíz perc után már óriásiak

lépésre haladni. Óriási öszszegről van szó a teljes térkép elkészítéséhez. Minden évben, amennyit megengedhetünk, erre fordítunk, hogy ezzel is haladjunk előre.

Néhány gépet fogunk vásárolni azoknak a szolgáltató egységeknek, amelyek a polgármesteri hivatal keretén belül az utakat, a zöldövezeteket gondozzák. Megfelelő eszközökkel lehet a köztereket rendben tartani.

Az autóbuszvárók is nagyon rossz állapotban vannak. Szeretnénk felújítani, a nagyon rosszakat cserélni. A városi busznak a megállói elsősorban a vandalizmus miatt nagyon rossz állapotban vannak. Nem csupán nem felelnek már meg a céljuknak, de a városképet is rontják.

A kilátótorony körüli területrendezés is egy feladat. Kellemes környezetet kell kialakítani, és ugyanakkor megfelelő megközelítést biztosítani. Remélem, a nyáron rengeteg látogató lesz ott.

Mindezekhez a munkálatokhoz szükséges technikai feltételeket biztosítani, műszaki ellenőrzést biztosítani és különböző tervek elkészíteni.

Az új pályázati ciklus már több mint egy éve elkezdődött, még csak most kezdenek megjelenni a pályázati tengelyek, még a Regionális Operatív Programban nem jelentek meg a pályázatokhoz letételi lehetőségek. A Vidékfejlesztési Programnál néhány megjelent, de a Regionális Operatív Programnál még nem. Várjuk, hogy megjelenjenek ezek a kiírások. Ahhoz, hogy sikerüljön megpályázni pénzeket, nagyon komoly tervekre van szükség, előtanulmányokra, tanulmányokra, szakértői véleményzésekre. Ezért ebben az évben is egy számottevő összeget szántunk ilyen célra. Ne felejtjük

el, hogy Szováta a beruházások zöme uniós pályázatokból jött létre. egy nagyon komoly verseny után sikerült ezeket megnyerni. Úgy vélem, hogy az infrastruktúra fejlesztéséhez a jövőben is ez az egyetlen út Szováta számára.

Nagyon várjuk a turisztikai tengelyt. A fürdővárosok polgármestereinek évtizedes harca, hogy legyen egy külön tengely a fürdővárosokra. Ezt sikerült elérni. A hetes tengely erre szolgál. Sajnos nagyon kevés pénz hívható le erről a tengelyről. A központi fejlesztési régióknak összesen 11,5 millió eurója van erre a pályázati tengelyre, amit nagyon kevésnek tartok, hogyha azt veszem, hogy csak ebben a régióban, tehát Hargita, Kovászna, Maros, Brassó, Széchenyi és Fehér megyében hat nagyon fontos fürdőváros van, és még fürdőváros van jónéhány. Ha csak hat felé osztanók, akkor is csak szűk kétfélmillió euró jutna városonként. Tehát ezek nem nagy összegek. Ha kevés is, pályázni fogunk rá, mert még rengeteg tennivaló van Szováta. Eddig azokat az alapokat valósítottuk meg, amelyek szükségesek egy

fejlett városhoz. Tehát csatornarendszerek, ülepítő állomás, vízüzemek, a fürdőtelep korszerűsítése, sétányok építése, tanösvények, járdák, hidak építése. Sikerült a városban öt hidat teljesen újjáépíteni. Ez óriási összeg.

magadnak, inkább az unokáidnak ülteted a facsemetét, és te azt kezeled, amiből neked semmiféle jövedelmed nincs. De tudod, hogy asz utódoknak lesz. valahogy ez a pályázati rendszer is úgy van, még akkor is, ha rövidebb ciklusokban valósul meg, és aki tervezi, még használhatja. Sokan azt várják, hogy „hoppá, megjelent a pályázati lehetőség, s akkor ez holnap megvan”. Az első pályázatainkat 2003-2004 körül készítettük, és 2008-2009-2010-re fejeződtek be. A tervekészítés, pályázás után jönnek a különböző szakaszok: a pályázat elfogadhatóságának a megítélése, a kikiáltás győztesnek, hogy a finanszírozás is megvan rá, a munkálatok megpályáztatása, szerződéskötés rá, a munkálatok elvégzése, az átvételek, a garancia-időszakok stb. mindez hat-hét-nyolc éves kifizetési idő. Mindig abból gazdálkodunk, amit előbb megterveztünk, amit előkészítettünk. Természetesen mindig feladatom az, hogy előre tervezzek, előkészítsek, még akkor is, ha nem én fogom kivitelezni. Ez feladata a mindenkori városvezetésnek, hogy azokat a lehetőségeket kihasználja, amelyek kínálnak akár az európai uniós pályázati rendszerben, akár a kormány pályázati rendszerében. Ezeket nem lehet választási ciklusokra lebontani, és nem is szabad. A városfejlesztést nem választási ciklusokra kell szabni, hanem egy hosszú távú városfejlesztési stratégiára felosztani. Attól függetlenül, hogy ki van a város élén, kikből áll az a testület, amelyik ezeket megszavazza, a feladat az, hogy mindenképpen megfelelő időben végezze el a munkáját. Akkor a városstratégia megvalósítható, a fejlesztés tovább vihető.

— *A költségvetésben egy bizonyos összeg elkülönítését pályázati célokra én úgy látom, mint a diófaültetést. Nem is holnapra tervez az ember, csak évek múlva jön meg az eredménye, hiszen hosszú kifizetésűk a pályázatok.*

— Igen. Valóban jó a hasonlat. Az erdőgazdálkodásban is az a legszebb, hogy nem is

Mennyi is és hogyan számítható ki az adó

A címbe foglalt kérdésre ke-
resve a választ kérdeztem meg
Dávid Gézát az önkormányzat
Helyi adók és illetékek iro-
dájának vezetőjét.

Az önkormányzat ebben az
évben nem emelt adót s mégis
többet vagyunk kénytelenek
adózni. Adódik a kérdés, ho-
gyan lehetséges ez, s akkor mi
változott meg?

Új adótörvény lépett életbe
ez év januárjától. A 227/2015-
ös törvény és az alkalmazásra
kibocsátott 1/2016-os kor-
mányrendelet nyomán 2016.
január elsejétől megváltoztak
a pénzügyi törvény előírásai.

Hát innen jön a változás, ami
valóban általában nagyobb ter-
heket ró ránk, mert olyan terü-
letre is adót számít, ami koráb-
ban adómentes volt, másra meg
másként számol. De vegyük
csak sorban a változásokat, il-
letve nézzük csak meg, milyen
kalkulációval számítják ki az új
törvény szerint az adónkat!

Épületadó

A magánszemélyek épü-
letadóját három kategória
szerint számolják: lakóépü-
let, nem lakóépület és vegyes
használatú épület.

A lakóépületek adója nem
változott a 2015-ös évhez vi-
szonyítva. Itt azonban van egy
kivétel: amikor a tulajdoni
papírokból nem derül ki az
épület falvastagsága a koráb-
ban használt 1,2-es konverzió-
s tényezőt a törvény 1,4-re
módosította. Ezzel számolva
50 négyzetméternél évi 10 lej
épületadó növekedést jelent.

Amennyiben olyan ingatlan
áll egy magánszemély tulajdo-
nában, amit nem otthonaként
vagy vegyes hasznú ingatlan-
ként használ, kötelezően új
adóbevallási szerződést kell
kitöltenie március 31-ig.

A nem lakóépület esetében
is március 31-ig kötelezően
új nyilatkozatot kell benyúj-
tania a tulajdonosnak abban
az esetben, ha az épület az
utolsó öt évben nem volt fel-
értékelve, vagy nincs adás-vé-
teli szerződés vagy végleges
átvételi jegyzőkönyv az épít-
kezés befejezéséről. A felér-
tékelés nélkül egy 50 m²-es
épület adója 129 lejről 2.772
lejre fog emelkedni. Viszont
ha van felértékelés, adás-vé-
teli szerződés vagy végleges
átvételi jegyzőkönyv az épít-
kezés befejezéséről, amelyből
érték tűnik ki, egy ugyanak-
ora épület adója kevesebbre,
a tavalyi 129 lejről 1.079 lejre
emelkedik.

A vegyes használatú épüle-
tek esetében is adóbevallást
kell letegen a tulajdonos,
szintén március 31-ig, és majd
a felületeknek, illetve a hasz-
nálati célnak megfelelően lesz
az épület adója kiszámolva.

A jogi személyek kötelezően
új adóbevallást kell letegye-
nek március 31-ig, amelyben
megnevezik a tulajdonukban
álló ingatlan rendeltetését, ér-
tékét, illetve az ingatlan alatti
területet is bevallják.

Jogi személyek esetében is
lakóépület, nem lakóépület és
vegyes használatú épület-ka-
tegóriák léteznek.

A lakóépületek adója nem
változott, illetve a nem lakó-
épületek adója is – az épület
értékét 1,3 százalékos adó-
kulccsal számolva – marad
a 2015-ös szinten. A vegyes
használatú épület adója ha-
sonlóképpen alakul, akár a
magánszemélyeknél: új adó-
bevallást kell letenni, majd a
felületnek és a használati cél-
nak megfelelően kiszámolják
az épület adóját.

Területadó (földadó)

A belterület, építési terület
(udvar) adója nem változott,
ám hatalmas újdonság, hogy
– említett törvény előírása
szerint – az épületek, tömb-
házak alatti területekre is adót
kell fizetni: ezek eddig adó-
mentesek voltak.

A mezőgazdasági külterü-
letek adója nem változott a
2015-ös évhez viszonyítva.

Viszont a mezőgazdasági
belterület adója is változott:
azokra a területekre, amelyek
a mezőgazdasági nyilvántar-
tás szerint más használati ka-
tegóriába vannak bejegyezve,
mint építési terület. 400 négy-
zetméterig kötelezően építési
területként kell adózni, 400
négyzetméter felett pedig a
bejegyzési kategóriának meg-
felelően (szántó, kaszáló).

10 % kedvezmény

Magmaradt a tíz százalékos
adókedvezmény azon szemé-
lyek számára, akik március 31-
ig kifizetik az éves adójukat.

Számoljuk ki adónkat!

Első példaként számoljuk
ki egy 30 négyzetméteres la-
kótelepi garzonlakás után fi-
zetendő adót! Lássuk, ebben
az esetben milyen számokkal
dolgozunk:

- 30 m² (lakófelület);
- 1,4 (konverziós tényező);
- 2,2 (az A zóna koeficiense);
- 1000 (1 m²-re eső érték);
- 0,1 (adókulcs);

A számítás pedig így néz ki:
 $30 \times 1,4 \times 2,2 \times 1000 \times 0,1 = 92,4$

Az eredményt kerekítjük, te-
hát egy 30 négyzetméteres lakás
után 92 lej épületadót fizetünk.

Második példaként számol-
juk ki egy 65 négyzetméteres
lakótelepi tömbházlakás után
fizetendő adót! Lássuk, ebben

az esetben milyen számokkal
dolgozunk:

- 65 m² (lakófelület);
- 1,4 (konverziós tényező);
- 2,2 (az A zóna koeficiense);
- 1000 (1 m²-re eső érték);
- 0,1 (adókulcs);

A számítás pedig így néz ki:
 $65 \times 1,4 \times 2,2 \times 1000 \times 0,1 = 200,2$

Az eredményt kerekítjük,
tehát egy 65 négyzetméteres
tömbházlakás után 200 lej
épületadót fizetünk.

A tömbház alatti területekre
is adót kell fizetni! Ennek kal-
kulációja a következő ténye-
zőkkel történik:

- lakófelület;
- 1,4 (konverziós tényező);
- 0,67 (adókulcs);

A kalkuláció tehát a garzo-
nos példánk esetében:

$$30 \times 1,4 \times 0,67 = 28,14 \text{ lej}$$

Egy ötszintes tömbházban
(földszint négy emelet), ahol
egymás fölött 5 más-más tu-
lajdonban lévő lakás van, ezt
5-tel osztjuk:

$$28,14 : 5 = 5,62$$

Ez kerekítve 6 lej.

Ez még osztódik az emelet-
szintek számával, s akkor kap-
juk meg az egy garzonlakásra
jutó területadó összegét.

A kalkuláció tömbházlakásos
példánk esetében:

$$65 \times 1,4 \times 0,67 = 61$$

De ez a 61 lejes adóösszeg az
egymás fölötti lakások közös
adója. Egy ötszintes (földszint
négy emelet) tömbházban,
ahol egymás fölött 5 más-más
tulajdonban lévő lakás van,
ezt 5-tel osztjuk, és végül kap-
juk az egy lakásra jutó terület-
adó összegét.

$$61 : 5 = 12 \text{ lej (kerekítve)}$$

A magánházaknál ugyan-
így számítódik a lakásokra az
épületadó, annyi különbséggel,
hogy itt nem használjuk az 1,4-
es szorzót, a beépített felületet
vesszük számításba (és nem

A zsebünket érinti

a lakás belterületét) Itt viszont annak függvényében, hogy a település mely részén található a ház, különböző zóna-koeficienssekkel számolunk:

- A zóna 2,3;
- B zóna 2,2;
- C zóna 2,1;
- D zóna 2,0

Vegyünk egy példát erre is:

- a B zónában van:
- 120 m² ház;
- 500 m²udvar;
- 600 m² kert szántóval;
- 300 m² kert kaszálóval.

A házadót a következőképpen számítjuk:

$120 \text{ (m}^2\text{)} \times 2,2 \times 1000 = 264 \text{ 000 lej}$ adózandó érték

Ez az adókulccsal szorozva: $264 \text{ 000} \times 0,1 = 264 \text{ lej}$ adó a házra.

Ehhez hozzájön a területadó, külön-külön kiszámítva az udvar illetve a szántó és a kaszáló adóját.

- az 500 m² udvar adója:

$500 \times 0,47 = 235 \text{ lej}$

- a 600 m² szántóból 400 m² adóját így számítjuk:

$400 \times 0,67 = 188 \text{ lej}$ s a maradék 200 m²-ét pedig így:

$200 \times 0,0023 \times 3 = 1,38 \text{ lej}$

A 300 m² kaszálóét pedig így:

$300 \times 0,021 \times 3 = 2 \text{ lej}$

Tehát ebben az esetben a földadó összege így alakul:

$235 + 188 + 1,38 + 2 = 426,38$

Belterületen nem udvar földadójának kiszámításánál a koeficiens a 3-as. Külterületen pedig 2,3 a koeficiens.

Vegyünk egy példát a külterületen lévő terület adójának kiszámítására! Mennyi lehet egy kéthektáros legelő adója? A 2 hektár = 20 000 négyzetméter. Ebből indulunk ki.

$20 \text{ 000} \times 0,0022 \times 2,3 = 101 \text{ lej.}$

Ezekkel a próbáltuk könnyebben megértetni, hogyan is számítják ki az adónkat.

Molnos Ferenc

Áfacsökkenés

Az új adótörvénykönyv életbelépésével január elsejétől kezdődően 24 százalékról 20 százalékra csökkent a hozzáadottérték-adó (TVA), amit a magyarnyelvű médiában oly gyakran áruforgalmi adónak (ÁFA) neveznek. Elviekben az intézkedés 3,33 százalékos ármérséklődést eredményez az élet szinte minden területén: olcsóbb lesz az élelmiszereken kívül valamennyi termék, illetve az összes szolgáltatás (például kisebb lesz a telefon- és a gázszámla). Majd, amikor a zsebünkön érezzük az áfa-csökkenés eme jótékony hatásait, a mostaninál lelkesebbek leszünk. De valószínűleg egyelőre azt észleljük, hogy ez a törvény egyik oldalon adott valamit (áfa-csökkenés), a másikon meg elvett valamit (az új adózási rendszer).

Az adótörvénykönyv szerint bizonyos ágazatokban 24 százalékról nem húsz, hanem 9 százalékra csökken az áfa (ahogyan történt 2015 nyarán az élelmiszerek esetében): papíron ennek megfelelően lesz kisebb a szállodai szobák, a vendéglői fogyasztások, a vízszolgáltatás, illetve a könyvek, újságok, mozijegyek, kulturális és sportesemények belépti díjának ára.

Olcsóbb energia

Az áramszolgáltatás ára 5-6 százalékkal csökkent január elsejétől. Hasonló arányban csökkent a gáz ára az év közepétől az ipari fogyasztók számára.

Kisebb osztalékadó

A 2015-ös évnél megfelelő osztalékok adója a jelenlegi 16 százalékról 5 százalékra csökken.

Na ezzel eddig sem volt sok gondunk, s várhatóan ezután sem lesz.

Nehezebb a magánvállalkozóknak (PFA)

A magánvállalkozói engedéllyel működő fizikai személyek (PFA) nyugdíj-hozzájárulása a nettó jövedelmük 10,5 százalékára nő, de nem lehet nagyobb öt nettó átlagbér 10,5 százalékánál. Ha teljes nyugdíjat akarnak, a PFA-soknak további 15,8 százalékos hozzájárulást kell kifizetniük.

Drágult a kötelező járműbiztosítás

Idén mintegy 15 százalékkal drágult a kötelező járműbiztosítás (RCA) az Astra biztosító csődje után. Az árnövekedés a teherszállító járművek esetében a legdrasztikusabb, mint a személygépkocsinál. Az ASTRA csődje első sorban a piacon maradó többi biztosítótársaságot hozta nehéz helyzetbe, mivel nekik pótolniuk kell a garanciaalap forrásait. Ezt pedig csak úgy tudják megtenni, ha növelik a biztosítási díjaikat.

Nő a minimálbér

2016. május elsejétől 1050 lejről 1250 lejre nő az országos minimálbér.

Van hová emelni, hiszen az unió utolsó előtti kullogója Románia ezen a téren is.

Kipárnázott csendben

Egy éve történt a végzetes kimenetelű közlekedési baleset. Görnyedt alakja egy éve nem jár közöttünk. Egy éve van már a kipárnázott csendben költővé lett fia mellett maga is. Im már onnan nézik együtt, miként oson az idő.

Kusztos Sz. Endre

A kipárnázott csendben

*A kipárnázott csendben
oson az idő.*

*Kocsonyás szemek búvőkörében
csillogó kampós pók kerek.*

*Fagyban dermedt kiáltás a kérdés,
Zúzmarás álmom után eszmélés.*

*A tudat, hogy vagyok,
legyint –*

Mohón szorít a vasmarok.

*A túlélő félelem pedig vihog:
szorít! – szeret!*

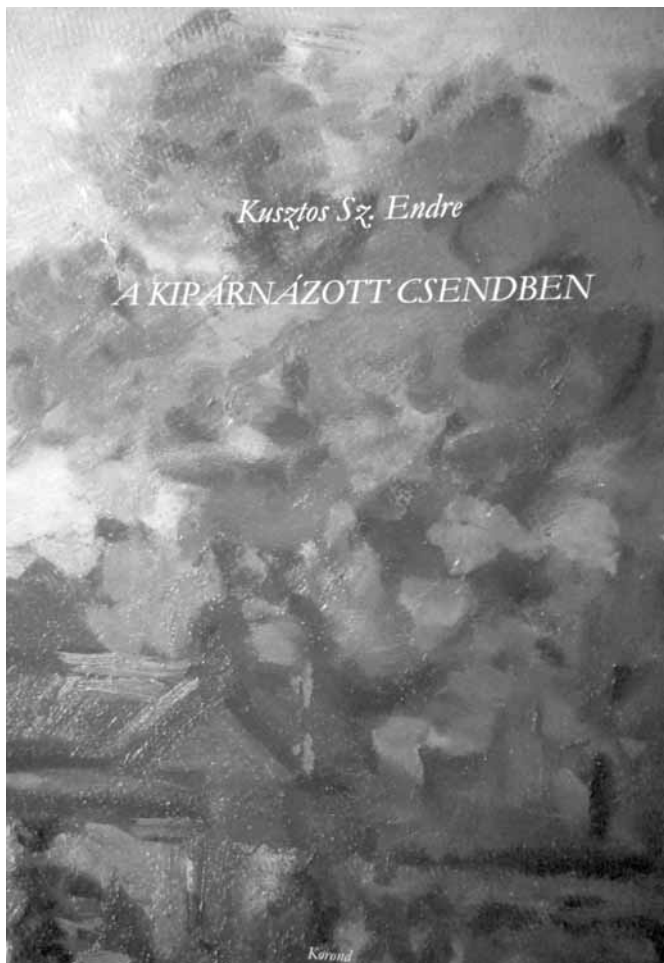
Halálának egyéves évfordulóján február 14-én kiállítással emlékeztünk meg Kusztos Endréről. Kilencvenedik életévében halálát ittas vezető okozta 2015. február 14-én. Ugyanakkor szenvedett halálos sérülést élettársa, Unsin Katalin is.

A Városháza nagyterme megtelt emlékezővel. Az elhunyt művészt pályatársai, Bocskay Vince és Siklodi Zsolt idézték meg, és, persze, az a hús munkája, amellyel a szervezők – a Bernády Közművelődési Egylet és a Kusztos Endre Képzőművészeti Egyesület – „kibélelték” a termet.

„Mondhatjuk, hogy Szováta és a Sóvidék egyik legjelentősebb művésze volt, meghatározó előfutára a mai szovátai és a sóvidéki lokális képzőművészeti szellemi, művészeti hagyomány kialakulásának, művészeti példaképe sok jelentős képzőművésznek. (...) Jelen kiállításunkra 20 műalkotást válogattunk, amely többnyire az 1960-as évek és 1970-es évek között készült szénrajzokból és vegyes technikákból álló művek. Ez a korszak volt, amely alatt Kusztos Endre művészetének jellegzetes arculata kialakult, noha sokan grafikusként említik, mégis ezek az alkotások fekete-fehér szénrel alkotott festmények, a tónusok gazdagsága a fekete-fehér kontrasztja, egyszerűsége festészeti stílusjegyekről árulkodnak. A jellegzetes szénrajzok tulajdonképpen szénrel festett képek, amelyek inkább festői jelleggel bírnak tónusosságukkal, színes szürkeként ható foltjaikkal. A vonalak izgalmas felületként egy egységbe csoportosulnak, amelyek hatása az a közép-szürkének ható tónus, amely a vonalas rajzot egy egységgé alakítja. Ebből a vonalmezőből csúcsosodik ki a főszereplő a fehér fekete kontraszttal kiemelt házfal, hegy vagy fa, és válik minőségi tisztasággá, jellé.” – idézem Siklodi Zsolt tárlatnyitójából.

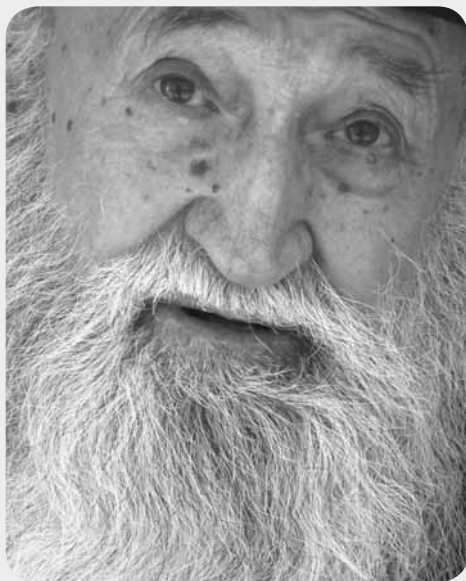
A megemlékezés jó alkalom volt Kusztos Sz. Endre posztumusz verskötetének bemutatására, amely a HAZANÉZŐ KÖNYVEK SOROZAT-ban jelent meg ez év januárjában. A könyvről és Kusztos Sz. Endre költői világáról a szerkesztő, Ambrus Lajos mondott ismertetőt.

Molnos Ferenc

„Mért van a nincs?”

Megkésett nekrológ Kusztoš Endre sírjánál

„Mért van a nincs és mért nincs a van?” A költő szavai ismétlődnek a fejében immár egy esztendeje, amióta Bandi bácsi nincs közöttünk. Nincs, mert hosszú életútján haladva egy emberszabású szörny az örökkévalóságba kényszerítette. Így már sohasem tudhatjuk meg, hogy megnyit gyalogolt volna még az általa jól kikövezett úton.

A múlt idő gyakran szomorú, különösen akkor, ha ember költözik bele. Mindazonáltal a tények megmásíthatatlanok. Némelyek Bandi bácsi – a madárcsontú ember – súlyos léptekkel gyalogolta végig a kilenc évtizedet, mély nyomokat hagyva az utána következőknek. Egész meggyötört életén át azonosulni tudott a ráosztott predesztinációval. Öntörvényű, megalkuvást nem tűrő, makacs ember volt. Művészete nem más, mint megpróbáltatásokkal tele élete tökéletes képi lenyomata. A leggazdagabb szegények egyike volt. Rajzolván, minden a birtokába került, ami Isten teremtményének mondható. A valóságot egy darab szénen átszűrve, fehér mezőbe vezette, hogy ott a kétszerkettő józanságával azonosuljon. Nem kellett keresgélnie a kifejezési formát, mert az könnyedén megtalálta őt. Rajzaiban élete tónusértéke képződik le. Ő akkor is festő volt, amikor szénnel rajzolván, a színeket bakacsinba vonta. Általában úgy tudják róla, hogy művészetének érett korszaka a tájkép műfajára korlátozódik. Ez csupán a felszín. A kusztoši életmű valójában mélyrehatóan emberközpontú. Minden alkotása néma sorsszimfónia. Az által élő, hogy rajzolt. Ő pedig minden nap rajzolt, hogy élhessen. Ébren alvó volt miközben álmodozva töltötte ébrenléte minden idejét.

Keresztényekül hisszük az örök életet. Mindazonáltal az örök élet csak kiváltságosoknak adatik meg. Bandi bácsit egy esztendeje eltemettük, minekutána közöttünk maradt. Megállapodott az Egyetemes Nagymesterrel. Nem látjuk Őt, mert besétált az erdő sűrűjébe kedvenc modelljei közé. Csakhogy rendhagyó módon most nem Ő rajzol. Most Ő a modell. Modellt áll a „Kettőtört fa” című Kusztoš-képhez, amely nyomatókkal íródik fehérre feketével.

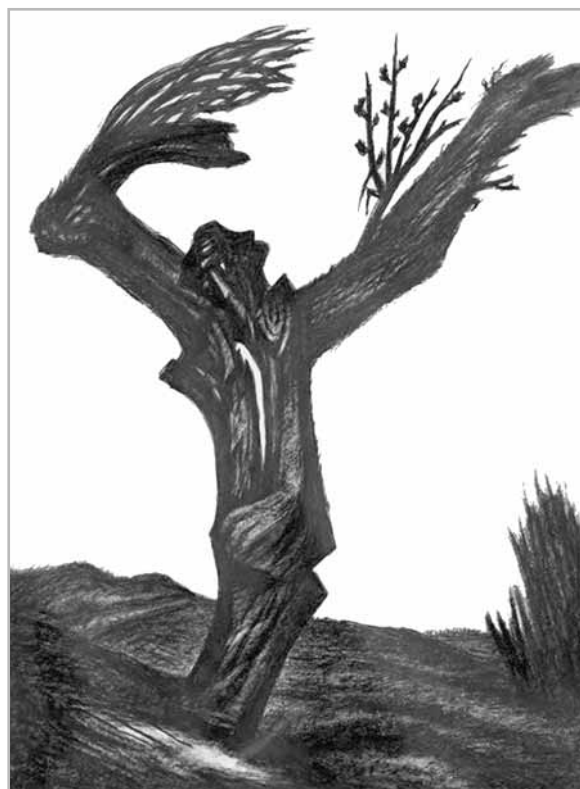
Bocskay Vince

Hazánk

ide születünk
 hogy megsirathassuk magunk
 törvények és szerelmek
 vigyáznak ránk
 kopjafák árnyéka üldöz
 csont-vér idegenek
 tort ülnek fölöttünk
 vértelen ajkú nők
 apró parasztasszonyok
 a kispadon

öreges
 öreges
 öreges
 megöregednek
 a kisgyermek

Kusztoš Sz. Endre

Kitiltották a dohányzást a zárt nyilvános helyekről

*Hamvadó cigarettavég,
ül a hamutálcán, s csendben végigég.
Kis cigaretta, te hidd nekem el,
hogyan engem is csak égve dobtak el!*

*Voltam én boldog, lángoló,
bíborpiros ajkat csókra csábító.
Most a szobámban magam vagyok én,
merengek a múltak ütemén.*

Karády Katalin ma már túl érzelmesnek ható bűgő hangján hallom ezeket a sorokat, amikor körülöttem a dohányzást szigorító törvényről beszélnek. Ki ne ismerné ezt a dalt! Ki ne élt volna meg olykor olyan pillanatokat, amikor úgy érzi, használták és érdemeit feledve, eldobták! Ki ne révedt volna melankóliával telt szívvel a szebb múltba! Hányszor és hányszor vagyunk kénytelenek szembesülni azzal, hogy bizony hamutálcán hagyott hamvadó cigarettavégék vagyunk!

*Hamvadó kis fehér parázs,
megremeg az éjben, úgy veri a láz.
Nyugszik a tálca hamus peremén.
Az ő sorsa pontosan enyém.*

Könnyen adódott ebben a melankolikus dalban a cigarettavéggel való azonosulás, hiszen egy szál cigaretta úgy ég el, úgy fogy el, ahogyan egy emberi élet elég, elfogy. Mondhatnám úgy is, hogy vele együtt ég el, fogy el, s az elszálló cigarettafüst egy élet füstje is.

A dohánynövény leveleinek élvezete amerikai import. Az Újvilág felfedezésével került Európába. Aztán elterjedt, és sokak számára nélkülözhetelenné lett. Többféle feldolgozásban használták, Európában a könnyen használható, elegáns cigaretta lett a dohánytermékek közt a győztes. Jó ideig csupán a jótékony hatását érezték, csak a későbbiekben derült ki egészségromboló hatása. Még később figyeltek fel arra, hogy

nem csupán a dohányzó egészségére káros, hanem az annak környezetében tartózkodók egészségére is, akik anélkül,

hogy maguk füstöltek volna, a füstös levegő beszívva, tehát közvetett úton lettek a dohányzás áldozataivá.

Ekkor merült fel társadalmi szinten komolyan a zárt közösségi terekben való dohányzás tilalmának gondolata.

Jelenleg az Európai Unió 28 tagországából 17-ben teljes mértékben tilos a dohányzás a zárt nyilvános helyeken, a munkahelyen, a tömegközlekedési eszközökön.

Nemrég Romániában is törvényt hoztak a dohányzás ki-

tiltásáról a zárt nyilvános helyekről. A jogszabály túl van az alkotmányossági óvason, államelnöki kihirdetésén, tehát a Hivatalos Közlönyben történő közzétételét követő 45 napon belül hatályossá lesz.

A hamarosan életbe lépő jogszabály szerint a dohányzásra kijelölt helyek felszámolásával teljesen száműzik a cigarettafüstöt a közintézményekből, szórakozóhelyekről, bárókból, kocsmákból, kávézókból. A tiltás az elektromos cigarettákra is kiterjed. A törvény értelmében a játszótéren is tilos a dohányzás.

Persze, ez nagyon kellemetlenül érinti a szenvedélyes dohányzókat, akiknek korábban

általában lehetőségük volt élniük a mindennapi tevékenységeik közben is a dohányzás örömeiknek. Sokan a munkahelyükön is szívhatták cigarettáikat, nem is beszélve a különböző szórakozóhelyekről. Hát ennek vége. Némelyek örülnek ennek, mások meg nem.

Az új jogszabály előírásainak be nem tartását 5 000-től 15 000 lejig terjedő pénzbírsággal büntetik, amennyiben intézményekről, és 100-500 lejre, amennyiben magánszemélyekről van szó.

mf

